

Fagplan

Usikret og sikret kreditt

V.1 2024

Innhold

: INNLEDNING

INFORMASJON OM FAGPLANEN

Bakgrunn og formål med fagplanen	3
Oversikt over kunnskapsprøver og innhold	4
Felles kunnskapsprøver og kurs for usikret og sikret kreditt	5
Kunnskapsprøver kun for sikret kreditt (de som skal autoriseres i kreditt)	6
Kartleggingstester	6
Opplæringsmateriell	6
Kunnskapsnivåer	6

: DEL 1 FELLES EMNER OG USIKRET KREDITT

EMNEOMRÅDE 1: RAMMEBETINGELSER FOR KREDITT

Oversikt og bakgrunn	8
Fagemne 1.1. Rammebetingelser, intern policy og rolleforståelse	8
1.1.3. Sentrale forskrifter	9

EMNEOMRÅDE 2: KREDITTVURDERINGEN OG KREDITTPRODUKTER

Oversikt og bakgrunn	10
Fagemne 2.1. Livsfaser	10
Fagemne 2.2. Ektefellers og samboeres gjeldsstiftelse	10
Fagemne 2.3. Kredittvurderingen	11
Fagemne 2.4. Hovedtyper av kreditt, rentefastsettelse og beregning av effektiv rente	12
2.4.1. Hovedskille mellom usikret og sikret kreditt.	12

EMNEOMRÅDE 3: INFORMASJON/FORKLARING, AVSLAGSPLIKT, LØSNINGSFORSLAG OG DOKUMENTER I KREDITTBHANDLINGEN

Oversikt og bakgrunn	13
Fagemne 3.1 Informasjonskrav og forklaringsplikt	13
Fagemne 3.2 Avslagsplikten	14
Fagemne 3.3 Løsningsforslag	14
Fagemne 3.4 Dokumenter i kreditt- og sikkerhetsetableringen	14

EMNEOMRÅDE 4: OPPFØLGING I KREDITTENS LØPETID, INNFRIELSE, AVVIKLING OG MISLIGHOLD

14

Oversikt og bakgrunn	14
Fagemne 4.1 Oppfølging og veiledning	14
Fagemne 4.2. Avvikling	15
Fagemne 4.3. Mislighold og tvangsinn drivelse	15
Fagemne 4.4. Dokumentenes betydning som tvangsgrunnlag	15

: DEL 2 SIKRET KREDITT

EMNEOMRÅDE 5: KREDITTPRODUKTERS EGENSKAPER, BOLIGKJØPS-PROSESSEN OG VURDERING AV FREMTIDIG BOLIGBEHOV. 16

Oversikt og bakgrunn	16
Fagemne 5.1. Kredittprodukters egenskaper	16
Fagemne 5.2. Boligkjøp og vurdering av fremtidig boligbehov.	17

EMNEOMRÅDE 6: AKTUELLE SIKKERHETER OG PANTSETTELSE

Oversikt og bakgrunn	18
Fagemne 6.1. Fellesregler for pantsettelse	18
Fagemne 6.2 Forsikringsforhold	20
FORSKJELLIGE TYPER PANTEOBJEKTER	20
Fagemne 6.3 Pant i fast eiendom	20
Fagemne 6.4 Pant i borettslagsandel	21
Fagemne 6.5 Pant i aksjeleilighet	21
Fagemne 6.6 Salgspant	22
Fagemne 6.7 Pant i enkle pengekrav	22
Fagemne 6.8 Pant i aksjer	23
Fagemne 6.9 Pant i verdipapirfondsandeler	23
Fagemne 6.10 Kausjoner	23

: INNLEDNING

INFORMASJON OM FAGPLANEN

Bakgrunn og formål med fagplanen

Autorisasjonsordningene for rådgivere i usikret kreditt og rådgivere i kreditt (omfatter både usikret og sikret kreditt) er nasjonale autorisasjonsordninger som fremmer og sikrer nødvendig kompetanse hos rådgivere. Målet er å styrke kvaliteten på kredittrådgivningen hos FinAuts medlemsbedrifter. Det er avgjørende for kundene at alle som arbeider innenfor feltet kreditt for privatmarkedet har den nødvendige minstekompetanse og etterlever God skikk. Det er også viktig for den alminnelige tillit som finansnæringen

er avhengig av og for finansnæringens omdømme. Felles kompetansestandard og testing i et kontrollert miljø bidrar til legitimitet og troverdighet.

Med kredittrådgivning forstås den personlige veiledning som finansforetakenes rådgivere gir om kreditt til privatpersoner. Fagplanen omfatter både Del 1 om usikret kreditt (kredittkort og forbrukslån) og Del 2 om sikret kreditt. Krav til fagkunnskap defineres i denne fagplanen og dokumenteres i kunnskapsprøver for usikret og sikret kreditt.

For å bli autorisert må man få godkjent en kombinasjon av prøveformer som skal sikre en mest mulig helhetlig rådgiverkompetanse skissert i kompetansetrekanten.

Figur: Kompetansetrekanten

For å bli autorisert i usikret kreditt må kandidatene ha bestått tre kunnskapsprøver.

For å bli autorisert i kreditt må kandidatene ha bestått 5 kunnskapsprøver.

I tillegg må kandidatene gjennomføre obligatorisk e-læring i etikk og God skikk, en [etikkprøve](#) og en [praktisk prøve](#). Les mer om regelverket [her](#).

I praktisk prøve for hver ordning er fagkunnskap, kommunikasjon og God skikk knyttet opp mot relevante problemstillinger i praksis.

Det er også krav til relevant yrkespraksis for de ulike målgruppene i kreditt. Les mer om regelverket [her](#). Fagplanen gir kandidatene en oversikt over faginnhold, stoffomfang, beskrivelse av kunnskapskrav og kunnskapsnivå. Fagplanen er også et grunnlag for å utvikle relevant opplæringsopplegg.

Fagplanen er et dynamisk dokument. Hovedendringene vil skje hvert år i januar samtidig med fagplanen for kunnskapsoppdateringer. Siste versjon finnes alltid tilgjengelig på FinAut sine sider.

Oversikt over kunnskapsprøver og innhold

Fagplanen beskriver minimumskrav til generell fagkunnskap som det forventes at kompetente rådgivere i usikret og sikret kreditt skal ha. Alle emneområdene i fagplanen har spesifiserte fagemner og delemner med kunnskapskrav. I del 1 og del 2 av fagplanen beskrives hvert emneområde nærmere. I tillegg må kandidatene gjennomføre flere felles prøver med egne fagplaner.

Felles kunnskapsprøver og kurs for usikret og sikret kreditt

1. Obligatoriske e-læringskurs i etikk og God skikk *(fritak hvis det er bestått tidligere)*

- Felles opplæring, uansett ordning
- Begge kursen må gjennomføres med godkjent

2. Kunnskapsprøve tverrgående emner *(fritak hvis det er bestått tidligere)*

- Felles prøve, uansett ordning
- Egen fagplan med krav spesifisert
- Egen kunnskapsprøve med 25 oppgaver
- Tidsbegrensning 40 minutter
- Beståttgrense 70 % totalresultat og minst 50 % på hvert emneområde

3. Kunnskapsprøve i grunnleggende personlig økonomi *(fritak hvis det er bestått tidligere)*

- Felles prøve mellom Sparing og investering, Kreditt og Personforsikring
- Egen kunnskapsprøve med 20 oppgaver
- Tidsbegrensning 40 minutter
- Beståttgrense 70 %

4. Kunnskapsprøve i usikret kreditt

- Felles prøve for begge autorisasjonsordningene i kreditt
- Egen kunnskapsprøve med 30 oppgaver
- Tidsbegrensning 45 minutter
- Beståttgrense 70 %

Emner i usikret kreditt	Antall oppgaver
1. Rammebetingelser for kreditt	5 oppgaver
2. Kredittvurderingen og kredittprodukter	15 oppgaver
3. Informasjon/forklaring, avslagsplikt, løsningsforslag og dokumenter i kredittbehandlingen	5 oppgaver

4. Oppfølging i kredittens løpetid, innfrielse, avvikling og mislighold

5 oppgaver

Kunnskapsprøver kun for sikret kreditt (de som skal autoriseres i kreditt)

5. Kunnskapsprøve i sikret kreditt

- Egen prøve for sikret kreditt med 30 oppgaver
- Tidsbegrensning 45 minutter
- Beståttgrense 70 %, og minst 50 % på hvert emne

Emner i sikret kreditt

Antall oppgaver

1. Kredittprodukters egenskaper, boligkjøpsprosess og vurdering av fremtidige behov

10 oppgaver

2. Aktuelle sikkerheter og pantsettelse

20 oppgaver

6. Kunnskapsprøve i personlig økonomi 2 og makroøkonomi (*fritak hvis det er bestått tidligere*)

- Felles prøve mellom autorisasjon i sparing og investering, og autorisasjon i kreditt
- Egen kunnskapsprøve med 30 oppgaver
- Tidsbegrensning 60 minutter
- Beståttgrense 70 % totalresultat og minst 50 % på hvert emneområde

Kartleggingstester

Alle kandidater vil få tilgang til kartleggingstester for alle prøver. Kartleggingstesten har like mange oppgaver og samme tidsramme som kunnskapsprøven. Hensikten med kartleggingstesten er å gi kandidaten en indikasjon om opplæringsbehov, samt et bilde av innhold, vanskelighetsgrad og tidsbruk i selve kunnskapsprøven. For mange kandidater er det også nyttig å trene på flervalgsoppgaver som testform, og å bli kjent med brukergrensesnittet som benyttes på kunnskapsprøven. Mer informasjon og tips for gjennomføring av kunnskapsprøver finner du på Læringstorget under [Min første autorisasjon/informasjon om autorisasjonsprøvene](#) (krever innlogging).

Opplæringsmaterieill

Nødvendig lærestoff (pensum) er bedriftenes ansvar – eventuelt i samarbeid med de utdanningsleverandører som bedriftene velger. Etikk og God skikk leveres av FinAut.

Kunnskapsnivåer

Emner i kunnskapsprøven vil kreve ulike nivåer av kunnskapsbeherskelse:

- Nivåene angir kunnskapskravenes kompleksitet

- Nivåene bygger på hverandre. Har man kunnskap på nivå 2, så har man også kunnskap på nivå 1.
- Delemner som skal testes på nivå 2, kan også ha oppgaver som er på nivå 1.
- Kunnskapsnivåer er spesifisert under hvert delemne i fagplanen.

Kunnskapsnivåer	Beskrivelse – noen stikkord
Nivå 1: Fakta	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gjengi informasjon, fakta, begreper, definisjoner og prinsipper • Vite at noe er som det er • Kjenne til fakta og metoder
Nivå 2: Forståelse	<p>Kunnskapsnivået «forståelse» angir et <u>faglig</u> kunnskapsnivå utover faktakunnskap. Har man fagkunnskap på dette nivået innehar man faktakunnskaper og noe mer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forstå sammenhenger i en problemstilling, for eksempel forholdet mellom ulike størrelser og begreper • Forstå meningen eller hensikten med noe • Tolke informasjon, for eksempel bruke en gitt tabell for å finne hvilken aldersgruppe som sparer mest.
Nivå 3: Anvendelse	<p>Kunnskapsnivået «anvendelse» angir et <u>faglig</u> kunnskapsnivå (ikke praktisk anvendelse) utover forståelse. Har man fagkunnskap på dette nivået innehar man forståelse og noe mer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finne ut hvilken metode eller hvilket prinsipp som kan brukes for å løse oppgaven • Gjenkjenne en situasjon eller et problem og bruke hensiktsmessig kunnskap eller en metode • Forutsi/anslå, eller resonnere seg fram til sannsynlige hendelser ut fra gitte betingelser • Bruke relevant kunnskap som grunnlag for god og riktig rådgivning og kundebehandling • Utføre en utregning basert på oppgitte verdier i en problemstilling

: DEL 1

FELLES EMNER

OG USIKRET KREDITT

Del 1 gjelder for de som skal autoriseres i usikret og sikret kreditt

EMNEOMRÅDE 1: RAMMEBETINGELSER FOR KREDITT

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet omhandler de rammebetingelser kredittinstitusjoner står overfor. Det vil si de lover, forskrifter og retningslinjer som omgir virksomheten, samt bransjenormen God skikk. Foruten dette har også den enkelte kredittinstitusjon en egen kredittpolicy og interne retningslinjer. Videre er det viktig for kreditttrådgivere å forstå og være seg bevisst de ulike rollene de spiller vis-à-vis kredittkunden, men også i forhold til arbeidsgiver og av hensyn til finansnæringens omdømme generelt.

Fagemne 1.1. Rammebetingelser, intern policy og rolleforståelse

Beskrivelse

Kandidaten skal kjenne til og forstå de mest sentrale rammebetingelsene for å yte kreditt i privatmarkedet.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
1.1.1. Sentrale institusjoner Kandidaten skal kjenne til sentrale institusjoner og rollene de har i kredittmarkedet.	Fakta
1.1.2. Sentrale lover Kandidaten skal kjenne til sentrale lover og forstå deres rolle i ulike deler av kredittprosessen. Sentrale lover: <ul style="list-style-type: none">• Finansavtaleloven• Hvitvaskingsloven• Panteloven• Finanstilsynsloven• Finansforetaksloven• Tvangsfullbyrdsloven• Gjeldsordningsloven	Fakta Forståelse

<ul style="list-style-type: none"> • Gjeldsregisterloven • Låneformidlingsloven 	
<p>1.1.3. Sentrale forskrifter</p> <p>Forskrift om finansforetakenes utlånspraksis (utlånsforskriften):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal forstå forskriften om finansforetakenes utlånspraksis (utlånsforskriften). <p>Forskrift om finansavtaler (finansavtaleforskriften):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal kjenne til og forstå forskriftens definisjon av effektiv rente. <p>Forskrift om fakturering av kredittkortgjeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal forstå forskriften om fakturering av kredittkortgjeld. <p>Forskrift om formidling av lån og endringer i finansforetaksforskriften:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal kjenne til at det stilles krav til «nødvendig kunnskap og kompetanse» for ansatte som driver låneformidling, og at det er forbud mot avlønning/evaluering av ansatte som svekker evnen til å påse at kundens interesser ivaretas på beste måte. 	<p>Fakta Forståelse</p>
<p>1.1.4. Bransjenormen God skikk</p> <p>Kandidaten skal kunne anvende bransjenormen God skikk på fagområdet kreditt.</p>	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>
<p>1.1.5. Intern policy og retningslinjer</p> <p>Kandidaten skal vite at kredittinstitusjonene har et internt regelverk som normalt består av en kredittstrategi, kredittpolicy, kredittbehandlingsrutiner og bevilgningsreglement.</p>	<p>Fakta</p>
<p>1.1.6. Ulike roller som kredittrådgiver – rolleavklaring</p> <p>Kandidaten skal vite at han/hun kan ha flere roller i etableringen og gjennomføring av en kredittavtale, herunder også via digitale løsninger, og forstå hva de ulike rollene innebærer.</p> <p>Sentrale roller er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selger/markedsfører • Rådgiver • Finansagent eller finansmegler • Informasjonsinnhenter og kredittvurderer • Kredittbevilger • Engasjementoppfølger • Kredittavvikler 	<p>Fakta Forståelse</p>

EMNEOMRÅDE 2: KREDITTVURDERINGEN OG KREDITTPRODUKTER

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet omhandler selve kredittvurderingen, og måten denne gjennomføres på og formidles til kunden (trafikklys). Sentralt står hovedmålsettingen med kredittvurderingen, og hvordan denne gjennomføres i den hensikt å gi kvalifisert og tilpasset rådgivning. Viktige momenter i denne sammenheng er kartlegging av kundens økonomi basert på hvilken livsfase kunden befinner i og kundens samlivsform. Førstnevnte innebærer også å kjenne til at ulike normale livshendelser kan påvirke betjeningsevnen. Kredittrådgiveren skal være i stand til å identifisere og vurdere kredittrisiko, gi råd og være i stand til å kunne innstille kreditt på et kredittfaglig grunnlag. Emneområdet omfatter også hovedskillet mellom usikret og sikret kreditt, hvilke opplysninger som ligger i Gjeldsregisteret, hvordan den flytende renten fastsettes og hva effektiv rente er.

Fagemne 2.1. Livsfaser

Beskrivelse

Kandidaten skal kjenne til kredittbehov og likviditetsmessige utfordringer som kan oppstå i ulike livsfaser.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
2.1.1. Økonomiske konsekvenser av normale livshendelser Kandidaten skal kjenne til hvordan ulike normale livshendelser kan påvirke kundens betjeningsevne (eks. samboerskap, giftemål, familieforøkelse, skilsmisse, pensjon, ulykke eller sykdom, ektefelle/samboers død mm).	Fakta
2.1.2 Kredittavtalen og livsfaser Kandidaten skal forstå hvordan kredittavtalen påvirker kundens økonomi i ulike livsfaser og ved normale livshendelser, herunder også refinansiering og betydningen av en eventuell endret løpetid på kreditten.	Fakta Forståelse

Fagemne 2.2. Ektefellers og samboeres gjeldsstiftelse

Beskrivelse

Kandidaten skal kjenne til sentrale forhold rundt ektefellers og samboeres gjeldsstiftelse, samt forpliktelser og ansvar, og adgangen til å pantsette egne formuesgoder.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
---------------------------	---------------

<p>2.2.1. Gjeldsstiftelse og ansvar</p> <ul style="list-style-type: none"> Kandidaten skal kjenne til ekteskapslovens bestemmelser om gjeldsansvar mellom ektefeller, og at gjeldsansvar i det innbyrdes økonomiske fellesskapet kan være forskjellig fra det eksterne gjeldsansvaret vis a vis kreditor. Kandidaten skal vite at samboerforhold ikke er lovregulert på samme måte som ekteskap, og at en samboeravtale er hensiktsmessig for å avklare ansvar for eventuell fellesgjeld og gjeld i eget navn. 	Fakta
---	-------

Fagemne 2.3. Kredittvurderingen

Beskrivelse

Kandidaten skal kjenne til hovedmålsettingen med kredittvurderingen, og hvordan denne gjennomføres i den hensikt å gi kvalifisert og tilpasset rådgivning. I dette ligger også å kjenne til og kunne anvende forskrift om finansforetakenes utlånspraksis (utlånsforskriften).

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.3.1 Prorata og solidaransvar</p> <p>Kandidaten skal kjenne forskjellen på kreditt med prorata og solidaransvar, og når kravene til solidaransvar er til stede. Herunder finansavtalelovens bestemmelser om gjeldsansvar og kredittvurdering (samskyldnere).</p>	Fakta
<p>2.3.2 Informasjon for vurdering av kredittverdighet</p> <p>Kandidaten skal vite hvilken sentral informasjon, blant annet fra gjeldsregisteret, som bør samles inn for å kunne vurdere kundens kredittverdighet, og hvordan denne samles inn.</p>	Fakta
<p>2.3.3 Avdekke kredittbehov</p> <p>Kandidaten skal kunne avdekke kundens kredittformål og kredittbehov, og forstå hva det innebærer.</p>	Fakta Forståelse Anvendelse
<p>2.3.4 Kartlegge kundens økonomi</p> <p>Kandidaten skal kunne kartlegge og dokumentere kundens egenkapital, inntekt, gjeld og økonomisk situasjon, både ved nåsituasjon og ved eventuelle fremtidig kredittopptak, og forstå betydningen av dette og hva det innebærer.</p>	Fakta Forståelse Anvendelse

<p>2.3.5 Avdekke betalingsevne og risiko</p> <p>Kandidaten skal kunne avdekke kundens betalingsevne og -vilje for å begrense risikoen som ligger i engasjementet, og forstå betydningen av dette, herunder kunne anvende utlånsforskriften.</p>	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>
<p>2.3.6 Kundens økonomiske toleranse</p> <p>Kandidaten skal kunne vurdere kundens likviditetssituasjon og konsekvenser av en ventet eller uventet inntektsnedgang, en eventuell renteøkning eller andre kostnadsøkninger. Kandidaten skal kunne presentere dette for kunden slik at denne har grunnlag for å vurdere risikoen og gjør sitt eget valg.</p>	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>
<p>2.3.7. Kredittvurdering og trafikklyssystem</p> <p>Kandidaten skal kjenne til og forstå bruken av trafikklyssystem når resultatet av kredittvurderingen skal formidles til kunden</p>	<p>Fakta Forståelse</p>

Fagemne 2.4. Hovedtyper av kreditt, rentefastsettelse og beregning av effektiv rente

Beskrivelse

Kandidaten skal kjenne til og forstå forskjellen på usikret og sikret kreditt, og hvilke kreditter som registreres i Gjeldsregisteret. Hva flytende rente er, hva som påvirker denne og hvordan den effektive kredittrenten beregnes inngår også i dette fagemnet.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.4.1. Hovedskille mellom usikret og sikret kreditt.</p> <p><i>Kandidaten skal kjenne til og forstå at det går et hovedskille mellom usikret og sikret kreditt, og at gjeldsregisteret kun inneholder opplysninger om førstnevnte.</i></p>	<p>Fakta Forståelse</p>
<p>2.4.2 Flytende rente og rentefastsettelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal vite hva flytende rente er og hvilke faktorer som påvirker denne. • Kandidaten skal kjenne til de ulike fundingkildene kredittinstitusjoner har tilgang til, herunder grønne obligasjonslån. Likedan kostnadene knyttet til de enkelte fundingkildene, og forstå hvordan kostnadene påvirker kredittrenten som kunden må betale. • Kandidaten skal også forstå hva som ligger i begrepet rentemargin. 	<p>Fakta Forståelse</p>

2.4.3 Kredittkostnader, nominell og effektiv rente

Kandidaten skal kjenne til ulike kredittkostnader, deres egenskaper og forstå hvordan de utgjør forskjellen mellom den nominelle og effektive kredittrenten.

Fakta
Forståelse

EMNEOMRÅDE 3: INFORMASJON/FORKLARING, AVSLAGSPLIKT, LØSNINGSFORSLAG OG DOKUMENTER I KREDITTBHANDLINGEN

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet omhandler den omfattende informasjons- og forklaringsplikten kredittlyter er pålagt i forkant av inngåelse av kredittavtale, og underveis i kredittforholdet. Denne plikten omfatter både hvilken type informasjon som skal gis, og når den skal gis. Det er også en forutsetning at kredittkunden/kausjonisten faktisk forstår de sentrale delene av informasjonen, og at dette kan dokumenteres. Kandidaten må også kunne utarbeide et løsningsforslag som dekker kundens ønske, behov og betjeningsevne, og kunne presentere og forklare dette på en for kunden forståelig måte. Det samme gjelder avslagsplikten, som er vesentlig i vurderingen av kredittkundens/kausjonistens kredittverdighet. Emneområdet omhandler også de dokumenter som må være på plass for å etablere et kredittforhold. Finansavtalelovens krav til selve avtaleinngåelsen står også sentralt.

Fagemne 3.1 Informasjonskrav og forklaringsplikt

Kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>Kandidaten skal kunne anvende finansavtalelovens krav om informasjon til kredittkunder/kausjonister.</p> <p>Sentrale temaer er:</p> <ul style="list-style-type: none">• Opplysningsplikt før inngåelse av avtalen• Plikt til å gi fyllestgjørende forklaring• Plikt til å kontrollere at de sentrale avtalepunktene er forstått• Betenkningstid/angrerett• Krav til avtalens form og innhold• Opplysningsplikt under avtaleforholdet• Varsling ved endring av avtale	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>

Fagemne 3.2 Avslagsplikten

Kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
Kandidaten skal kunne anvende finansavtalelovens bestemmelse om avslagsplikt.	Fakta Forståelse Anvendelse

Fagemne 3.3 Løsningsforslag

Kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
Kandidaten må kunne utarbeide et løsningsforslag som dekker kundens ønske, behov og betjeningsevne, og kunne presentere og forklare dette for kunden.	Fakta Forståelse Anvendelse

Fagemne 3.4 Dokumenter i kreditt- og sikkerhetsetableringen

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
Kandidaten skal kjenne til formålet og innholdet i gjeldsbrevet og skylderklæringen fra kredittkunden, samt kravet om signering.	Fakta

EMNEOMRÅDE 4: OPPFØLGING I KREDITTENS LØPETID, INNFRIELSE, AVVIKLING OG MISLIGHOLD

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet omhandler betydningen av å følge opp kunder og veilede dem i kredittens løpetid. Emneområdet omhandler videre kredittinstitusjonens plikt til å slette og bekrefte at kreditten er tilbakebetalt, samt sentrale problemstillinger knyttet til et eventuelt mislighold av kredittavtalen. Sistnevnte omfatter både de virkemidler institusjonen har til rådighet for å hjelpe kunden, og i verste fall tvangsinndrivelse.

Fagemne 4.1 Oppfølging og veiledning

Kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
---------------	---------------

Kandidaten skal forstå betydningen av og hva det innebærer å veilede og følge opp kundens kreditt løpetiden, samt endring av lånevilkår.	Fakta Forståelse
--	---------------------

Fagemne 4.2. Avvikling

Kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
Kandidaten skal kjenne til reglene for avvikling av kredittavtalen, i hovedsak knyttet til manglende mulighet for å oppfylle plikter/regler som er fastsatt i lov, for eksempel plikten til å gjennomføre kundekontroll etter hvitvaskingsloven, eller pålegg fra offentlige myndigheter eller domstol.	Fakta Forståelse

Fagemne 4.3. Mislighold og tvangsinn drivelse

Kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>Kandidaten skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til, forstå og kunne anvende aktuelle virkemidler kredittyter kan ta i bruk ved kundens forbigående betalingsproblemer, typisk forlenget nedbetalingstid og midlertidig avdragsfrihet. • Kjenne til at kredittyter har regler og rutiner for håndtering av kunder med betalingsutfordringer, ref. første kulepunkt. • Kjenne til og forstå vilkårene for at kredittgiver kan kreve at kreditten blir innfridd før forfallstiden • Kjenne til og forstå hovedreglene for tvangsfullbyrdelse 	Fakta Forståelse Anvendelse

Fagemne 4.4. Dokumentenes betydning som tvangsgrunnlag

Kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
Kandidaten skal forstå betydningen av dokumentene ved tvangsinnfordring.	Fakta Forståelse

: DEL 2

SIKRET KREDITT

Del 2 gjelder for de som skal autoriseres som kredittrådgivere for sikret kreditt

EMNEOMRÅDE 5: KREDITTPRODUKTERS EGENSKAPER, BOLIGKJØPS-PROSESSEN OG VURDERING AV FREMTIDIG BOLIGBEHOV.

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet omhandler de ulike kredittproduktene som er aktuelle for kunden, deres egenskaper og hvordan de passer i forhold til kundens behov og økonomiske situasjon. Kjøp av bolig utløser normalt et stort finansieringsbehov, og det er derfor viktig å ha god kunnskap om boligkjøpsprosessen for å sikre en trygg bolighandel både for kunden og kredittinstitusjonen. Videre omfatter emneområdet også forståelse av at boligbehovet endrer seg avhengig av livsfase og livshendelser.

Fagemne 5.1. Kredittprodukters egenskaper

Beskrivelse

Kandidaten skal kjenne til, forstå og kunne anvende kunnskap om de vanligste kredittformene som nedbetalingskreditt, rammekreditt, kapitalfrigjøringskreditt, rente- og kostnadsfri kreditt (rentefrie betalingskort), mellomfinansiering og finansieringsbevis, samt de ulike produktene som sorterer under de nevnte kredittformer. Kandidaten skal også vite forskjellen på flytende og fast kredittrente, og hvordan renteutviklingen virker inn på kreditt med flytende og fast kredittrente – sistnevnte også i betydningen over- og underkurs. Kandidaten skal også ha kjennskap til at det ikke er knyttet en enhetlig standard til «grønne boliglån», men at bygging og kjøp av energieffektive boliger kan gi en renterabatt.

Kandidaten skal forstå hvilke kredittformer og -produkter som passer kunder i forskjellige risikoklasser og livsfaser. Kandidaten skal også kjenne til offentlige gebyrer ved kjøp og salg av bolig.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>5.1.1 Aktuelle kredittformer og -produkter, og deres egenskaper</p> <p>Kandidaten skal kjenne til egenskapene til de ulike kredittformene, og kunne anbefale riktig produkt til riktig kunde.</p> <p>Sentrale kredittformer er:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedbetalingskreditt med fast og flytende rente, herunder referanserentekreditt, serie- og annuitet• Finansieringsbevis (tilbud)• Rammekreditt• Mellomfinansiering	<p>Fakta Forståelse Anvendelse</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Forbrukskreditt (blancolån) • Kredittkort • Valutakreditt • Byggekreditt • Kapitalfrigjøringskreditt • Rente- og kostnadsfri kreditt 	
<p>5.1.2. Fast rente, rentetapserstatning (overkurs) og rentegevinst (underkurs)</p> <p>Kandidaten skal vite hva fast rente er og forstå forskjellen på over- og underkurs. Videre skal han/hun forstå hva som utløser over- og underkurs, og kjenne til at måten dette beregnes på er regulert i forskrift.</p>	Fakta Forståelse

Fagemne 5.2. Boligkjøp og vurdering av fremtidig boligbehov.

Beskrivelse

Kjøp av bolig er for de fleste den største økonomiske beslutningen de tar i livet. Fagemnet omfatter selve boligkjøpsprosessen, og de krav, regler og offentlige gebyrer som gjelder i denne prosessen. Kunnskap om sentrale begreper knyttet til bolighandelen inngår også i fagemnet, sammen med en forståelse av at boligbehovet, og dermed behovet for finansiering, som regel endrer seg over tid.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>5.2.1 Prosessen ved kjøp av bolig</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal kjenne til og forstå hvordan en bolighandel vanligvis kommer i stand, herunder om: <ul style="list-style-type: none"> – Finansieringsbevis – hva det er og dets formål – Budprosessen – bud, frist og aksept • Kandidaten skal kjenne til og forstå sentrale begreper knyttet til verdivurderinger av boligeiendom, som prisantydning/e-takst og verditakst. • Kandidaten skal kjenne til offentlige gebyrer ved boligkjøp: <ul style="list-style-type: none"> – Tinglysningsgebyr på skjøte og pantedokumenter – Dokumentavgift • Kandidaten skal kjenne til kjøpekontraktens hovedinnhold, og forstå betydningen av overtakelse, bl.a. om partenes rettigheter og plikter. 	Fakta Forståelse
<p>5.2.2. Livsfaser, boligbehov og boligfinansiering</p> <p>Kandidaten skal forstå hvordan ulike scenarier for fremtidig boligprisutvikling kan påvirke kredittkundens egenkapital, finansieringsbehov og muligheter til fremtidig boligbytte.</p>	Fakta Forståelse

EMNEOMRÅDE 6: AKTUELLE SIKKERHETER OG PANTSETTELSE

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet omhandler fellesregler og prinsipper for hva pant er, hvordan pant etableres, vedlikehold av pant og tvangsrealisasjon av pant. Det omhandler videre kredittinstitusjonens behov for å innhente dokumentasjon på forsikring for visse typer objekter, samt en gjennomgang av de ulike panteobjektene. Emneområdet omhandler også ulike typer kausjoner, selve kausjonsavtalen, kausjoners forfallstidspunkt samt kundens angrerett.

Fagemne 6.1. Fellesregler for pantsettelse

Beskrivelse

Fagemnet omhandler fellesregler og prinsipper for hva pant er, hva som kan pantsettes, hvordan pant etableres, vedlikehold av pant og tvangsrealisasjon av pant.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.1.1 Pant og pantesikkerhetens formål Kandidaten skal vite hva pant er og hva som er formålet med pantesikkerhet.	Fakta
6.1.2. Fellesregler Kandidaten skal kunne gjengi fellesregler om pant, og kjenne til vilkår og begrensninger for å etablere gyldig pant. Det nevnes spesielt krav om lovhjemmel, spesialitetsprinsippet og panterett for tilleggskrav. Kandidaten skal kjenne til hvilke krav som kan dekkes under pantet.	Fakta
6.1.3 Avtalepant, utleggspant og lovbestemt pant Kandidaten skal kunne skille mellom avtale- og utleggspant, og hva dette innebærer. Kandidaten skal også ha kjennskap til lovbestemt pant.	Fakta
6.1.4 Panteavtalen, rettsvern og prioritet <ul style="list-style-type: none">Kandidaten skal forstå betydningen av og hva som er nødvendig for å etablere rettsvern for en panteavtale.	Fakta Forståelse

<ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal vite hvem som kan inngå avtale om pantsettelse, og hva panteretten omfatter. • Kandidaten skal kjenne til at et panteobjekt kan ha reell og formell eier. • Kandidaten skal kjenne til hvilke konsekvenser mangler ved etablering av pant, rettsvernsmangler eller feil ved pantets forutsatte prioritet kan få. • Kandidaten skal forstå prioritetsreglene. • Kandidaten skal kjenne til panterettslige problemstillinger rundt mellomfinansiering. 	
<p>6.1.5 Servitutter og rådighetsbegrensninger</p> <p>Kandidaten skal forstå hvilken betydning forskjellige typer servitutter og rådighetsbegrensning, eksempelvis boret, bruksrett og forkjøpsrett har for bankens panterett.</p>	Fakta Forståelse
<p>6.1.6 Gjenbruk av pant</p> <p>Kandidaten skal forstå reglene for gjenbruk av en panterett.</p>	Fakta Forståelse
<p>6.1.7 Ekteskap og samboerforhold</p> <p>Kandidaten skal kjenne til kravet om skriftlig ektefellesamtykke ved salg eller pantsettelse av felles bolig.</p>	Fakta
<p>6.1.8 Begrensninger i rådighet over formuesgoder</p> <p>Kandidaten skal kjenne til ektefellers rett til å pantsette formuesgoder de eier, samt hvem som må underskrive de ulike dokumentene, mellom dem og ovenfor kredittinstitusjonen.</p>	Fakta
<p>6.1.9 Pantsettelse og formkrav</p> <p>Kandidaten skal kjenne til hvem som kan pantsette hva, samt formkrav til selve pantedokumentet.</p>	Fakta
<p>6.1.10 Pantsettelseserklæringen</p> <p>Kandidaten skal kjenne til pantsettelseserklæringen, og at det er den som binder gjeldsbrevet til pantedokumentet.</p>	Fakta
<p>6.10.11 Sletting av panteheftelser mv.</p> <p>Kandidaten skal kjenne til reglene for sletting av pant og annen sikkerhet når kreditten er innfridd.</p>	Fakta

Fagemne 6.2 Forsikringsforhold

Beskrivelse

Fagemnet omhandler kredittinstitusjonens behov for å innhente dokumentasjon på forsikring for visse typer objekter.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.2.1 Krav til forsikringer Kandidaten skal kjenne til kravet om at objekter som stilles som pant skal være forsikret.	Fakta
6.2.2 Egenerklæring og forsikringsattest Kandidaten skal forstå hvorfor det i noen saker er tilstrekkelig med en egenerklæring og/eller kopi av polise fra kredittkunden, mens det i andre saker er behov for en forsikringsattest.	Fakta Forståelse
6.2.3 Panthavergarantien og Felleserklæringen Kandidaten skal forstå hva som omfattes av panthavergarantien og Felleserklæringen, samt hvilke eiendommer ordningen omfatter.	Fakta Forståelse

FORSKJELLIGE TYPER PANTEOBJEKTER

Felles beskrivelse

Fagemnene omhandler særregler for forskjellige typer pantobjekter som er aktuelle ved sikkerhetsstillelse for kreditt til forbrukere. Rådgiver skal vite hva som omfattes av pant i de forskjellige typer pantobjekter, hvordan pant avtales og rettsvern etableres for de forskjellige objekter, samt spesielle begrensninger eller forhold for det enkelte objekt.

Fagemne 6.3 Pant i fast eiendom

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.3.1 Hva panteretten omfatter Kandidaten skal forstå hva panteretten omfatter.	Fakta Forståelse
6.3.2 Festerett Kandidaten skal forstå hva pant i festerett er.	Fakta Forståelse

6.3.3 Eierseksjon Kandidaten skal forstå hva pant i eierseksjon er.	Fakta Forståelse
6.3.4 Avtale og rettsvern Kandidaten skal forstå hvordan pant avtales og rettsvern for pant i fast eiendom etableres.	Fakta Forståelse

Fagemne 6.4 Pant i borettslagsandel

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.4.1. Hva panteretten omfatter Kandidaten skal forstå hva panteretten omfatter.	Fakta Forståelse
6.4.2 Avtale og rettsvern Kandidaten skal forstå hva panteretten omfatter, hvordan pant avtales og rettsvern for pant etableres i borettslag.	Fakta Forståelse
6.4.3 Individuell nedbetaling (IN) Kandidaten skal kjenne til individuell nedbetaling (IN)-ordningen.	Fakta

Fagemne 6.5 Pant i aksjeilighet

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.5.1 Hva panteretten omfatter Kandidaten skal forstå hva panteretten omfatter.	Fakta Forståelse
6.5.2 Avtale og rettsvern Kandidaten skal forstå hvordan pant avtales og hvordan rettsvern for pant i aksjeilighet etableres.	Fakta Forståelse

Fagemne 6.6 Salgspant

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.6.1 Hva panteretten omfatter Kandidaten skal forstå hva panteretten omfatter.	Fakta Forståelse
6.6.2 Avtale og rettsvern Kandidaten skal forstå hvilke vilkår og begrensninger som forutsettes for gyldig salgspantavtale. Kandidaten skal forstå hvordan rettsvern etableres for salgspant, herunder kravet til at avtale om salgspant må være inngått senest samtidig med at salgstingen blir overgitt til kjøperen	Fakta Forståelse
6.6.3 Foreldelse og andre bortfallsgrunner Kandidaten skal kjenne til foreldelse av salgspant og andre bortfallsgrunner.	Fakta

Fagemne 6.7 Pant i enkle pengekrav

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.7.1 Hva panteretten omfatter Kandidaten skal forstå hva panteretten omfatter.	Fakta Forståelse
6.7.2 Avtale og rettsvern Kandidaten skal forstå hvordan pant i enkle pengekrav avtales og hvordan rettsvern etableres.	Fakta Forståelse
6.7.3 Særregler Kandidaten skal forstå særreglene for pant i innskudd i egen bank.	Fakta Forståelse

Fagemne 6.8 Pant i aksjer

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.8.1. Hva panteretten omfatter Rådgiver skal forstå hva panteretten omfatter	Fakta Forståelse
6.8.2. Avtale og rettsvern Rådgiver skal forstå hvordan slik pant avtales og hvordan rettsvern etableres for hhv aksjer som er registrert i VPS, og som ikke er registrert i VPS.	Fakta Forståelse

Fagemne 6.9 Pant i verdipapirfondsandeler

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.9.1 Hva panteretten omfatter Kandidaten skal forstå hva panteretten omfatter.	Fakta Forståelse
6.9.2 Avtale og rettsvern Kandidaten skal forstå hvordan slik pant avtales, og hvordan rettsvern etableres for hhv. verdipapirfondsandeler som er registrert i VPS og de som ikke er registrert i VPS.	Fakta Forståelse

Fagemne 6.10 Kausjoner

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
6.10.1 Ulike typer kausjon Kandidaten skal forstå de ulike kausjonstypene som følger av finansavtaleloven. Videre skal kandidaten forstå hva realkausjon er.	Fakta Forståelse
6.10.2 Kausjonsavtalen Kandidaten skal forstå de ulike kausjonsavtaler og videre kravet til skriftlighet, samt hovedinnholdet i kausjonsavtalen. Kandidaten skal videre kjenne til virkningen av mangler ved kausjonsavtalen.	Fakta Forståelse

<p>6.10.3 Angrerett</p> <p>Kandidaten skal kjenne til kausjonistens eventuelle angrerett og forstå konsekvensene ved bruk av denne.</p>	<p>Fakta Forståelse</p>
<p>6.10.4 Avtaleendring og frigivelse av sikkerhet</p> <p>Kandidaten skal vite om mulighetene for, og konsekvensene for kausjonisten av, endring i kredittavtalen, samt kjenne til forbudet mot frigivelse av pant eller annen sikkerhet som var stilt eller forutsatt stilt da kausjonsavtalen ble inngått - uten uttrykkelig samtykke fra kausjonist.</p>	<p>Fakta</p>
<p>6.10.5 Kausjonens forfallstidspunkt</p> <p>Kandidaten skal kjenne til reglene for kausjonens forfallstidspunkt.</p>	<p>Fakta</p>
<p>6.10.6 Varslingsplikt ved mislighold</p> <p>Kandidaten skal kjenne til finansavtalelovens bestemmelser om varslingsplikt ved mislighold, betalingsutsettelse mv.</p>	<p>Fakta</p>

Finansnæringens Autorisasjonsordninger

Post PB 2572 Solli, 0202 Oslo **Besøk** Hansteens gt. 2, Oslo
Telefon +47 23 28 42 00 **Web** www.finaut.no **E-post** post@finaut.no